

IERAUGI VĒSTURES NOZĪMI: ZERUBĀBELS UN EZRA

Sabata pēcpusdienai

NEDĒĻAS PĒTĪJUMIEM:

Jer 25:11, 12; Dan 9:1, 2; Ezras 4:1–7; Jes 55:8, 9; Ezras 7:1–28.

ATMIŅAS PANTS:

“Tā saka Persijas ķēniņš Kīrs: Tas Kungs, debesu Dievs, man ir devis visas zemes valstis, un Viņš man ir pavēlējis celt namu Viņam Jeruzālemē, Jūdas zemē” (Ez 1:2).

Jeremijas rakstos Dievs bija apsolījis, ka Viņa ļaudis atgriezīsies mājās pēc 70 gadu ilga gūsta Bābelē. Ķēniņš Kīrs bija Dieva instruments, ar kura palīdzību šī atgriešanās varēja notikt. Dieva svaidīts (Jes 45:1), Kīrs izdeva dekrētu ap 538. gadu pirms Kristus, atbrīvojot Dieva ļaudis, lai viņi varētu atgriezties savā zemē un atjaunot templi.

Dievs (nevis Kīrs) bija tas, kas runāja par Jeruzālemi: “Kas par Kīru saka: tas ir Mans gans, viņš izpildīs Manu gribu, pavēlēdams atjaunot Jeruzālemi un atkal uzcelt Dieva namu!” (Jes 44:28). Dievs bija garantija, ka Jeruzāleme tiks atjaunota, un Viņš pamodināja Kīra sirdi dot atļauju celt templi.

Vienmēr ir iedrošiņoši redzēt Dieva ļaudis pozitīvi atsaucamies Kunga darbam: “Tad cēlās Jūdas un Benjamīna tēvu namu galvenie, arī priesteri un levīti, ikviens, kura garu Dievs bija modinājis, lai ietu un celtu Tā Kunga namu Jeruzālemē” (Ez 1:5).

Šeit mēs redzam tautu, kas pozitīvi atsaucās Dieva varenajiem un žēlsirdīgajiem darbiem. Mūsu vislabākais sniegums ir tad, ja saprotam, kas Dievs ir un ko Viņš ir darījis, kā arī zinot, cik Viņš mīloši darbojas Savu ļaužu labā.

Lūdzu, iepazīsties ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 5. oktobrī.

Pirmā gūstekņu atgriešanās

Izlasi Jer 25:11, 12 un 29:10, Dan 9:1, 2. Kad notika pirmā gūstekņu atgriešanās? Kādu pravietojumu atgriešanās piepildīja? _____

Kungs ietekmēja Kīru, ļaujot atgriezties pirmajiem gūstekņiem, tādējādi piepildot Jeremijas 70 gadu pravietojumu. Jeremija bija rakstījis, ka Jūdas zeme būs pamesta 70 gadus zem Bābeles (tas notika no 606./605. līdz 537./536. g. p.m.ē.), bet tad Dievs atvēra durvis, lai gūstekņi varētu atgriezties. Daniēls, pētot Jeremijas rakstus, saprata, ka ir pienācis šis apsoltās atgriešanās laiks.

Daniēla 9. nodaļā Daniēls ir izmisis, jo 70 gadi jau gandrīz bija pagājuši bez redzamām pārmaiņām, un pie varas tagad bija nākusi jaunā Persijas impērija. Viņš raudāja un vērsās pie Dieva, lūdzot pēc žēlastības un Viņa apsoltājumu piepildīšanās. Tajā pašā nodaļā (Dan 9:24–27) Dievs pārliecināja Daniēlu, ka Viņš ir nomodā pār visu un ka Viņš ir ielānojis nākotnē Atbrīvotāju, kas mirs par cilvēkiem, lai salīdzinātu viņu grēkus un nestu taisnību, kā arī lai piepildītu upurēšanas sistēmu. Būtībā Dievs teica: “Daniēl, neuztraucies. Tieši tāpat kā nāks īstais Atbrīvotājs (Jēzus), tā Es arī tagad sūtīšu jums atbrīvotāju.” Drīz pēc tam Dievs pamudināja Kīru, Persijas ķēniņu, dot pavēli atbrīvot gūstekņus. Dievs ir vienmēr uzticīgs Saviem apsoltajumiem (sk. Dan. 10. nodaļu – kā Dievs iejaucās, lai nodrošinātu Savu ļaužu labklājību viņu dzimtenē).

Ezras 1. nodaļa ziņo par ķēniņa Kīra teikto, ka Israēla tauta ir brīva atgriezties Jeruzālemē un uzcelt Kunga namu. Pavēļa tika dota laikā starp 539. un 537. g. p.m.ē. Kīrs ne tikai ļāva viņiem iet, bet arī nodrošināja viņu atgriešanos ar dāvanām un ziedojumiem, ieskaitot oriģinālos traukus no tempļa, ko bija nolaupijis Nebukadnēcars. Šis notikums mums atgādina par israēliešiem, kas pameta Ēģipti pirms daudziem gadiem, kad Dievs arī pamudināja ļaužu sirdis apdāvināt viņus ar atvadu dāvanām. Pirmā grupa, kas atgriezās Jūdā, sastāvēja no aptuveni 50 000 cilvēkiem, kas, visticamāk, iekļāva arī sievietes un bērnus no citām teritorijām.

Kādi vēl vēsturiski pravietojumi ir piepildījušies tieši tā, kā bija apsoltis Vārdā, un kā mēs varam gūt mierinājumu no tiem, zinot, ka Dievs zina nākotni un ka mēs varam uzticēties Viņa apsoltajumiem, kas mums doti? _____

Pārskats par ķēniņiem un notikumiem

Pirmā grupa, kas devās mājās, saņēma uzdevumu atjaunot Dieva tempļi. Par pretestību tempļa būvniecībai mēs runāsim citās tēmās. Tagad pārrunāsim Persijas ķēniņu pēctecību ieilgušās tempļa celtniecības un Jeruzālemes atjaunošanas laikā. Ir svarīgi saprast Ezras un Nehemijas stāstu vēsturisko kontekstu, jo tas ļauj dziļāk ieskatīties viņu vēstīs.

Izlasi Ezr 4:1–7. Kādi dažādi ķēniņi ir minēti, kuru valdīšanas laikā radās pretestība tempļa būvniecībai? _____

Šeit hronoloģiskā secībā ir nosaukti Persijas ķēniņi, kas ir saistīti ar Ezras un Nehemijas grāmatām. Viss sākas ar Kīru, kas nodibināja Persijas impēriju un iekaroja Bābeli 539. g. p.m.ē.:

Kīrs II “Lielais” (559.–530. g. p.m.ē.)

Kambīzs II (530.–522. g. p.m.ē.)

Dārijs I (522.–486. g. p.m.ē.)

Kserkss (485.–465. g. p.m.ē.) (No Esteres grāmatas zināms arī kā Ahasvers)

Artakserkss I (465.–424. g. p.m.ē.)

Pētot šīs grāmatas, ir svarīgi zināt, ka Ezras grāmatā šo ķēniņu parādīšanās nav minēta hronoloģiskā secībā. Piemēram, Ezr 4:6–24 ir ielikts pirms 5. nodaļas, kas turpina stāstu par pretošanos tempļa būvniecībai. Līdz ar to vēstules, kurās minēts Kserkss (Ahasvers) un Artakserkss I, par ko rakstīts Ezras 4. nodaļā, ir rakstītas pēc notikumiem, kas aprakstīti 5. un 6. nodaļā, kur runāts par Dāriju I. Lasītājam šī secība var likties mulsinoša un var radīt apjukumu, kāds ir bijis ļaudīm gadsimtiem ilgi, lasot šīs grāmatas. Ceturkšņa gaitā notikumu secības pārzināšana palīdzēs mums labāk saprast Ezras un Nehemijas vēstis.

Cik bieži jūs Bibelē esat atraduši kaut ko mulsinošu? Kā jūs varat mācīties uzticēties Dievam un Viņa Vārdam, pat ja jūs saskaraties ar kaut ko tādu, kam, šķiet, nav nekādas jēgas? Kāpēc ir svarīgi, ka mēs tā darām? (Sk. Jes 55:8, 9). _____

Gūstekņu otrā atgriešanās

Ezras 7:1–10 un 8:1–14 mēs redzam, ka ķēniņš Artakserks I ļauj Ezram atgriezties Jeruzālemē (457. g. p.m.ē.) un ņemt sev līdzi visus, kas vēlas atgriezties. Nekas daudz nav zināms par attiecībām starp ķēniņu un Ezru, kā arī par to, vai Ezra strādāja galmā. Ezras 8. nodaļa uzskaita to ģimeņu galvas, kas atgriezās, sākot ar priesteriem, kam sekoja ķēniņu dzimta, bet noslēdza vienkāršā jūdu tauta. Divpadsmit ģimenes ir nosauktas īpaši, radot iespaidu, ka šis ir atgādinājums par divpadsmit Israēla cilšu atbrīvošanu.

Pantos minēti aptuveni 1500 vīru, kas kopā varētu būt aptuveni 5000 līdz 6000 kopā, ja skaita sievietes un bērnus. Šī bija daudz mazāka grupa nekā pirmā, kas bija atgriezies ar Zerubābelu un Jozuu.

Izlasi Ez 7:1–10. Ko tas mums māca par Ezru? _____

Ezra ir rakstvedis ar priesteru pilnvarām. Kā priesteris viņš ir Ārona pēctecis, Mozus brālis, kas bija pirmais Israēla tautas priesteris. Saskaņā ar ziņojumiem, kas pierakstīti Ezras grāmatā, kā arī Jūdas tradīcijās, Ezras vārds pat mūsdienās ir augstā kārtā. Tas, vai Ezra kalpoja kā rakstvedis ķēniņa Artakserksa galmā, nav zināms, tāpēc šis Ezras kā rakstveža apraksts attiecas uz viņa iepriekšējām atbildībām vai arī uz viņa spējām, ko viņš sāk izmantot pēc savas ierašanās Jūdā. Tomēr vajadzētu būt, ka Ezra ir kalpojis samērā tuvu ķēniņam, jo ķēniņš viņu sūtīja kā ekspedīcijas vadītāju.

Ez 7:6 un 10 Ezra ir nosaukts par “prasmīgu” un “nodevušos” rakstvedi jeb skolotāju. Vārds “prasmīgs” burtiski nozīmē “ātrs”, apzīmējot kādu, kas ātri uztver un mentāli apstrādā informāciju. Ezram bija attīstīts prāts – viņš bija zināms kā Dieva likuma zinātnis un garīgu dziļumu pazinējs. Bez tam fakts, ka ķēniņš izvēlējās Ezru, lai vestu israēliešu grupu uz Jūdu, ir apliecinājums Ezras drosmei un vadītāja spējām.

Ievēro, ka Ezra bija nodevis “savu sirdi, lai meklētu Kunga bauslību” (Ez 7:10). Kā mēs šo principu varam attiecināt uz savu dzīvi tagad? _____

Artakserksa dekrēts

Izlasi Ezras 7:11–28. Kādas bija ķēniņa dekrēta sastāvdaļas? Kāpēc šīs pamācības Israēla ļaudīm bija svarīgas? _____

Artakserksa dekrēts atgādina Kīra pirmo dekrētu. Ķēniņš deva padomu ikvienam, kas bija labprātīgs, īpaši no priesteru dzimtas, doties uz Jeruzālemi. Lai gan saskaņā ar Murašu vēsturiskajiem dokumentiem lielākā daļa jūdu beigās palika Persijā (kā tas redzams Esteres stāstā), bija tādi, kas gaidīja izdevību sākt jaunu dzīvi senču dzimtenē. Ķēniņš lielāko daļu komentāru izteica Aiz-Eifratas teritorijas mantziņiem. Tiem bija jānodrošina Ezram viss, kas viņam nepieciešams, lai atjaunotu pilsētu un “Kunga nama skaistumu” (Ezr 7:27). Beigās ķēniņš deva Ezram uzdevumu nodrošināt pienācīgu Dieva likuma, kā arī valsts likumu ievērošanu, ieviešot jūdaisma sistēmu. Kārtība un organizācija, ko radīja šī pavēle, ir jebkurai organizācijai svarīgi aspekti. Bez tam ķēniņš atvieglāja Ezram un israēliešiem uzdevumu atjaunot viņu dzimteni.

Vai ķēniņa rūpes par pilsētas un tempļa atjaunošanu norāda, ka viņš bija sācis ticēt Ezras Dievam? Artakserkss nosauc Dievu par “Israēla Dievu, kura mājoklis ir Jeruzālemē” (Ezr 7:15). Terminoloģija, ko ķēniņš izmanto, aprakstot Israēla Dievu, norāda, ka viņš Kungu uzskatīja par tādu pašu vietējo dievību, kādi bija citi dievi, ko vajadzēja nomierināt ar dāvanām. Viņš negribēja, lai šis vietējais dievs ir dusmīgs uz viņu un uz viņa dēliem (Ezr 7:23). Mums jāievēro arī tas, ka 457. g. p.m.ē. ir arī gads, kad ēģiptieši sacēlās pret persiešu valdību. Tāpēc, visticamāk, ķēniņš ar savu rīcību centās iegūt Jūdu provinces uzticību.

Diemžēl, neskatoties uz ķēniņa sadarbību ar Ezru un Nehemiju, tas nepadārīja viņu ticīgu Dievam. Vismaz šajos pantos nekas nenorāda, ka viņš būtu tāds kļūvis. Tas rāda, ka Kungs var izmantot pat neatgrieztus cilvēkus, lai virs zemes notiktu Viņa griba.

Kā mēs varam mācīties uzticēties Dieva visvarenībai pasaulē, pat esot tik lielās sāpēs un ciešanās, kā mēs šeit redzējām? _____

Izglītības svarīgums

Izlasi Ezr 7:6 un 10. Ko šie panti mums māca par pienācīgu reliģisko izglītību? _____

Ezras dziļā nodošanās Dievam un viņa lēmums pētīt, īstenot un mācīt Dieva Vārdu (Ezr 7:6, 10) sagatavoja viņu lielākai kalpošanai Israēlā. Bībeles teksts burtiski apliecina, ka viņš nodevās Kunga likuma pētīšanai, īstenošanai un mācīšanai.

Elena Vaita izsaka svarīgas domas: “Dzimis no Ārona dēliem, Ezra bija ieguvis priesterim paredzēto izglītību. Turklāt viņš bija pazīstams ar Medo-Persijas valsts gudro, vārdotāju, astrologu un burvju rakstiem, tomēr nebija apmierināts ar savu garīgo stāvokli. Viņš ilgojās pēc pilnīgas saskaņas ar Dievu, pēc gudrības īstenot dzīvē dievišķo gribu. Un tā viņš “bija nodevis savu sirdi, lai meklētu tā Kunga bauslību, lai izpildītu un lai mācītu Israēlā to, kas ir likums un tiesa” (Ezras 7:10). Tāpēc viņš čakli pētīja Dieva tautas vēsturi, visu, kas par to ziņots ķēniņu un praviešu rakstos. Bībeles vēsturiskajās un poētiskajās grāmatās viņš centās rast atbildi, kāpēc Dievs ļāvis Jeruzālemi izpostīt un savus ļaudis aizvest gūstā uz pagānu zemi.” (“Pravieši un ķēniņi”, 608. lpp.)

“Pateicoties viņa rūpīgajam, neatlaidīgajam dzīves darbam, sargājot un pavairojot Svētos Rakstus, Ezras pūles atdzīvināt interesi pētīt Svētos Rakstus vainagojās sekmēm. Viņš savāca visus vēl atrodamos bauslības norakstus un tos pārrakstīja un izplatīja. Tā pavairots un ielikts ļaužu rokās, tīrais Vārds sniedza atziņas, kam bija neaprēķināma vērtība.” (609. lpp.)

Ievēro, ka, lai gan Ezra bija mācījies pagānu ceļus, viņš redzēja, ka tie nav pareizi, tāpēc viņš centās uzzināt patiesību no patiesības avota, kas bija Dieva Vārds un “Kunga bauslība”. Viņam bija daudz kas jāaizmirst no tā, ko viņš bija apguvis laicīgajās universitātēs, jo, bez šaubām, liela daļa no tā, ko tur mācīja, nebija patiesība. Galu galā cik daudz laba viņam varēja izdarīt “astrologu un burvju raksti”?

Kādos veidos pat mums varētu būt noderīgi aizmirst daudz ko no tā, ko pasaule mums māca? _____

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

Izlasi E. Vaitas grāmatā “Pravieši un ķēniņi” nodaļu “Priesteris un rakstu mācītājs Ezra” (607.–617. lpp.).

Pārdomājiet Ezras čaklo darbu: “Ezra kļuva par Dieva pārstāvi, kas ap viņu dzīvojošos iepazīstināja ar Debesu pamatlīkumiem. Atlikušajos dzīves gados, tiklab Medo-Persijas galma tuvumā, kā Jeruzālemē, viņa galvenais uzdevums bija mācīt. Sniegtot citiem atziņas, ko pats bija apguvis, pieauga arī viņa darba spējas, un viņš izveidojās par dedzīgu un dievbijīgu vīru. Viņš pasaulei bija kā dzīva liecība par to, cik lielā mērā Bībeles patiesības dara cēlāku ikdienas dzīvi.” (Elena Vaita “Pravieši un ķēniņi”, 609. lpp.)

“Lai reformas varētu īstenot mūsdienās, ir nepieciešami vīri, kas, līdzīgi Ezram un Nehemijam, neapklāj un neatvaino grēku, kā arī neizvairās aizstāvēt Dieva godu. Tie, kam uzlikta šī darba nasta, nepaliks mierā, redzot nepareizu rīcību, un neapsegs ļaunumu ar neīstas mīlestības mētelī. Tie ņems vērā, ka Dievs neuzlūko cilvēka vaigu un ka stingrība pret dažiem var būt žēlastība pret daudziem. Tāpat tie atcerēsies, ka tam, kas grēku norāj, vienmēr jāparāda Kristus Gars.” (675. lpp.)

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. Jā, mums ir daudz brīnišķīgu apsolījumu no Kunga. Vienlaikus Dievs tomēr mums Sevi neuzspiež. Ko tu varētu mainīt savā dzīvē, lai netraucētu piepildīties Viņa apsolījumiem?

2. Izlasi lūgšanu Dan 9:1–23. Kādus principus mēs šeit redzam, ko var attiecināt personīgā veidā uz tavu paša pieredzi? Tas ir, ko Daniēls darīja, kāda bija viņa attieksme, un ko viņš lūdza? Ko vēl jūs šeit redzat, ko varētu attiecināt uz mums mūsdienās?

3. Ceturtdienas tēmā mēs lasījām par to, cik centrāls bija Dieva Vārds Ezras kalpošanā un cik čakli viņš darbojās, lai to izplatītu ļaužu vidū. Kādu acimredzamu un svarīgu mācību mēs gūstam sev mūsdienās attiecībā uz to, cik centrālam mūsu katra dzīvē un draudzēs vajadzētu būt Dieva Vārdam?